

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט' אב תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין עב | דף הכולל: 0.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קנ"ד עד סעיף ג'.

מוסר: אהבת חסד - אות ד' עד אות ה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: "הרבה ענפים טובים" עד שער הבושה "יש מתבייש אם ימנע"

לתשומת לבכם:

**עקב ט' באב, תפוצת המיכל השבועי 'לקראת שבת'
תידחה ליום חמישי בערב - מוצאי תשעה באב בשעה 20:00**

הנה כי כן, אבדה תפארתנו, חרבה עירנו
ונשרף בית מקדשנו, ואף גלינו מארצנו
ונמסרנו לקלון ולהשפלה. אכן, גם בעת אשר
כזו - לא נטשו בני ירושלים המסולאים
מפז את אלוקיהם, ועוד דבקים בו

תיאור מיוחד של היום מר והנמהר בו עלה בידו של טיטוס הרשע להחריב את בית אלוקינו ואת היכלו

והקדוש נמסר ביד זרים על ידי אדוניו אשר השיב ידו ממנו, וזאת
אחר שעמד בבניינו ארבע מאות ועשרים שנה.
והכוהנים הממונים, איש איש במשמרתו - עשו כמעשה
אחיהם אשר כיהנו בתקופת שלהי הבית הראשון. הם התקבצו
כיתות כיתות של פרחי כהונה על גג ההיכל כשמפתחות המקדש
בידיהם, אמרו לפניו יתברך: "ריבונו של עולם! הואיל ולא זכינו
להיות גזברים נאמנים - יהיו המפתחות מסורים בידך!" וזרקו
את המפתחות כלפי מעלה, ואכן יצאה כעין פיסת יד וקבלתם,
והכוהנים קפצו לבין לשונות האש ומצאו את מותם במקדש בו
שירתו כל ימיהם!

אכן, לא רק כהנים אלו היו מהרוגי אותו היום המר. חרבו של
עשו בידם של בני רומי לא נחה ולא שקטה כל אותו היום, כאשר
החיילים שכורי הניצחון הורגים אלפים ורבות בני ירושלים

היה זה יום מר ונמהר, יום תשעה באב, בו עלה בידו של טיטוס
הרשע להחריב את בית אלוקינו ואת היכלו. ביום זה, עם נטות
צללי ערב - הוצתה האש בהיכל עצמו, כאשר היא בוערת עד
העשירי באב ומכלה את בית המקדש עד ליסודותיו. רק הכותל
המערבי לא נחרב ולא נשרף, וכמוהו אף שערי בית המקדש -
אשר טבעו בארץ ולא שלטה בהם יד זרים, וזאת מאחר והיו מעשי
ידיו של דוד המלך ע"ה!

וכבחורבן בית ראשון - כך בחורבן בית שני: ביום ראשון
בשבוע חרב בית תפארתנו, במוצאי שנת השמיטה, בעת ששימשה
משמרתו של יהויריב, ובעוד הכהנים תוקעים בחצוצרות והלויים
עומדים ואומרים שירה על דוכנם! "וישב עליהם את אונם וברעתם
יצמיתם - אמרו הלויים בשירים, ולא הספיקו לומר "יצמיתם
ה' אלוקינו" עד שבאו נכרים וכבשום. הנה כי כן, הבית הגדול

כתשעים אלף איש מבין בני ירושלים - הוליך טיטוס עמו לרומא, בעיקר את המרשימים שבהם, בכדי להתפאר בהם בפני בני עמו ולהתרברב בניצחונו.

רבים אחרים נטבחו על ידי החיילים המשולהבים - אשר פשטו ברחבי העיר והעלוה באש, ואילו אחרים - אולצו להילחם בחיות רעות ואף איש באחיו, סוגים שונים של 'שעשוע' ברברי אשר מקובל היה באותם הימים, כאשר את מותם הם מוצאים בזירות השונות.

אכן, גם גורלם של אותם ששולחו לחופשי ברוב 'חסדיו' של המצביא הרומאי - לא שפר עליהם. תקופת הרעב הארוכה, הותירה בהם את חותמה לנצח! כך מצינו במדרש בו מספר רבי אליעזר בנו של רבי צדוק על אותה אשה אשר באה לבקש דבר מאכל בבית אביו, כאשר ברגע הראשון לא ניתן היה להבחין שאשה היא זו! שיערה נשר לרוב הרעב, תואר פניה השתנה, ואת מזונה לא יכולה היתה לבסס כי אם על תאנים בשלות אשר את תכנן היתה מוצצת! ואילו הבורחים, אלו אשר עלה בידם להימלט מירושלים הכבושה ומחיילותיו של טיטוס הרשע - גילו עד מהרה את בוגדנותם של שכניהם הרעים... כאשר ביקשו לברוח מזרחה - הסגירום יושבי צור לידי הרומאים, כאשר ביקשו לברוח צפונה - הסגירום הפלשתיים, ואף במערב, כאשר ביקשו לברוח אל הים הגדול בספינות - לא מצאו מנוח, שכן הישמעאלים רדפו אחריהם והסגירום ביד אויביהם.

הנה כי כן, אבדה תפארתנו, חרבה עירנו ונשרף בית מקדשנו, ואף גלינו מארצנו ונמסרנו לקלון ולהשפלה. אכן, גם בעת אשר כזו - לא נטשו בני ירושלים המסולאים מפז את אלוקיהם, ועוד דבקים בו.

(מתוך הספר על חומותיך)

אשר נפלו עתה לידם, אחר שנכבש הר הבית והמקדש בו התבצרו. בעוד האופק מאדים מלשונות האש המאכלות את בית המקדש, בעוד רבים מחיילי רומי שוקדים על החרבת כל שריד לבית מקדשנו - התפנו רבים אחרים למעשי טבח נוראים בבני ירושלים, עד שלא ניתן היה להכיר את אדמת הר הבית מאחר ומכוסה היתה כולה בחללים, שדמם זרם נהרות נהרות במדרונות ירושלים!

יוחנן הגלילי ושמעון בר גיורא - נתפסו על ידי הרומאים לאחר שהתחבאו תקופת מה בתעלות אשר בעיר, ואזי הוצגו לקלון במחנה הרומאים, ולאחר מכן נהרג יוחנן בעינויים קשים בעוד ראשו של שמעון נערף ובשרו מושלך לכלבים.

ואילו אלעזר בן ענני הכהן הגדול - בראש קבוצה בת ארבעים אלף איש - התבצרו במצודה בעיר העליונה אשר טרם הכבשה, וניהלו מלחמה כנגד הרומאים אף לאחר חורבן הבית, מלחמה לחיים ולמוות, כאשר בסופו של דבר, משהבינו כי כלתה אליהם הרעה - הרגו איש את בני משפחתו למען לא תשלוט בהם יד זרים אשר יוליכום בשבי, ואילו שמונה אלפים מתוכם יצאו למלחמה אבודה מראש כנגד הרומאים, מלחמה בה נפלו כולם בחרב - לא לפני שהרגו תשעים וחמשה אלף מחייליו של הכובש!

ובני ציון היקרים המסולאים בפז, אלו אשר שרדו את חרב בני עמם ואת חרבת הנוקמת של בני רומי - אף הם ניתנו למשיסה. להוציא אי-אלו אלפים אשר שילח טיטוס לחופשי כאשר נכנעו לו בטרם נכבשה העיר, לא הותיר הרשע מאומה בעיר הקודש! רבים מן השבויים שימשו כחפץ עובר לסוחר ונמכרו לעבדים, בעיקר הצעירים שבהם - אשר גילם לא הגיע לשבע עשרה שנים, אף כי מחיר העבדים לא היה כה גבוה אחר שההיצע רב הה על הביקוש...

לאחר שנכנס האוטובוס לירושלים עיר הקודש, עצר להם בפאתי הר הבית. 'תשאירו את הנעליים באוטובוס' התנדב אחד מבני המשפחה להודיע ברמקול, רגע לפני הירידה - משפט מרגש שעם ישראל ציפה לשמוע אלפי שנים!!

תיאור חי ומרגש על בניין בית המקדש השלישי: כך יראה הביקור בבית המקדש, בעזרת ישראל, בית המוקד ובין האולם למזבח

הרב אברהם פוקס
על התאונה שעבר סבא היקר, 'פגע וברח' קראו לזה בתחילה, בהמשך יאמר הסבא מי יודע כמה אנחנו 'פגענו וברחנו', אבל בימים אלו 'ומלאה הארץ דעה את ה', המושג של תאונת פגע וברח הם נחלת העבר, יום לאחר מכן הגיע יהודי יקר עם מגשים מלאים כל טוב כשהוא ממרר בבכי ומתנצל, הוא אפילו לא שם לב איך שצד רכבו הדף את סבא היקר.

התפילות, הקבלות, שעות הלימוד שנלמדו - פעלו את פעולתם, סבא החלים בסייעתא דשמיא, ועכשיו יחד איתו כוואלם

האווירה באוטובוס היתה שמחה מרוממת ומרגשת, זו פעם ראשונה שכל המשפחה הסבא והסבתא הילדים הנכדים וגם הדור הרביעי שעדיין עטוף בזרועות ההורים, נוסעת יחד לבית המקדש!!

אבי המשפחה -תלמיד חכם ובר אוריין המקדיש את כל עיתותיו לתורה נוסע להקריב קרבן תודה!

לא להאמין איך שחלפה לה חצי שנה מאותו טלפון בהול

נוסעים לבית המקדש להשתתף בהקרבת קרבן התודה, 'ארבעה חייבים להודות... ומי שהיה חולה ונתרפא'. אף אחד לא הסכים לוותר על המאורע המיוחד והמרגש שהם הולכים להשתתף בו לראשונה בחייהם, הם התלבשו בבגדים החגיגיים ביותר, כיאה לאירוע חשוב שכזה. הם כמובן גם ישתתפו בסעודה הגדולה שבין היתר מלבד הקרבן תודה שצריך להיאכל עד עלות השחר הקרוב, יאכלו שם גם את ארבעים הלחמים שכל סיבת הבאתם אומר הספורנו "ברבות הלחם יתפרסם הנס לאוכלים רבים". ארבעים לחמים אלו: עשרה מהם חמץ, שוקל כל אחד מהם [1.6 ק"ג] כשני לחמים הנמכרים בחנות המכולת, ועוד שלושים לחמים של מצה שכל אחד מהם כ-550 גר', והם יעזרו לסבא...

גם את התינוקות תביאו' האיצה הסבתא בנכדותיה, שהגיבו בפליאה: סבתא, תמיד אמרת לנו על לקיחת תינוקות לאירועים 'הם לא יזכרו ואתם לא תשכחו'... וסבתא הגיבה - בית המקדש יוצא מן הכלל!

האוטובוס, לאחר שנכנס לירושלים עיר הקודש, שרק בתוכה מותר לאכול בשר קדשים קלים ומעשר שני, עצר להם בפאתי הר הבית, 'תשאירו את הנעליים באוטובוס' התנדב אחד מבני המשפחה להודיע ברמקול, רגע לפני הירידה - משפט מרגש שעם ישראל ציפה לשמוע אלפי שנים!!

הם התבוננו בהתרגשות בחומה המקיפה את הר הבית [ש'הכותל המערבי' לפי רוב הדעות היה שריד ממנה] שסך גודל המקום המקודש שבתוכו, כלומר בית המקדש עם כל העזרות והלשכות, היה 125 אלף מטר מרובע לערך [500X500 אמה], אך ההר עצמו היה גדול יותר. לסבר את האוזן - רחבת הכותל המערבי התחתונה כעשירית מזה לערך.

הר הבית - כשמו כן הוא, על ההר ובראשו של ההר, ועל כן בבית המקדש היו מדרגות רבות ממקום למקום, זהירות רבה נדרשה מהבאים לתוכו, זהירות רוחנית וזהירות גשמית...

הם נכנסו להר הבית שקדושתו כמובן חמורה יותר מקדושת ירושלים, אך עדיין טמא מת ונכרים יכולים להיכנס לתוכו, ולכן ר' יוסף, אחד הנכדים שהיה בבית הקברות לקבור ספר תורה שלא היה ראוי לשימוש ומבלי משים נכנס לתוך ד' אמות של קבר ישראל, עדיין התקדם עם הקבוצה הנכבדה, אך רק לעוד זמן קצר...

הם הגיעו ל'סורג' - חומה פנימית נוספת בגובה נמוך של כחצי מטר, שממנה והלאה רבנן אסרו על טמאי מתים ונכרים להיכנס, שם ר' יוסף נעצר, יחד עם כמה תיירים גוים שהתבוננו בהתפעלות על המתרחש, גם הנשים והילדים נעצרו שם, מביטים במבוגרים הממשיכים לפסוע ביראת כבוד. אחרי כמה צעדים, עלה סבא בזהירות יחד עם הגברים שבקבוצה שנים עשר מדרגות כשהוא שואל את בניו ונכדיו הפוסעים מאחור: לאן מובילות אותנו המדרגות? 'לעזרת נשים', ענו לו בקול אחד.

הם נעצרו בפתח ה'עזרת נשים' והתבוננו במראה המרהיב של עזרת הנשים שגודלה היה כשבעים מטר על שבעים מטר. 'עזרת

נשים אמרתם? שאל סבא, 'אני רואה כן רק גברים'. והמשיך והסביר 'היא נקראת כך משום שעד מקום זה נשים יכולות להיכנס אך לעזרת נשים עצמה לא נכנסו, אם זה מפני שנאסר עליהם או מפני שלא היו רגילות בכך, ובבית המקדש השני הוסיף סבא עשו לנשים מרפסת מעל פני העזרת נשים ששם הותר להם להיות.

הנשים והילדים שנשארו מרחוק הביטו בקבוצה המסובבת בעזרת נשים ומתבוננת בלשכות שהיו בארבעה קרנותיה: לשכת העצים, לשכת הנזירים, לשכת המצורעים ולשכת יין ושמן. סבא חזר לנכדיו ואמר להם בהתרגשות: אתם רואים, כאן בעזרת נשים היתה מתקיימת וכאן תתקיים שמחת בית השואבה המפורסמת בשמחה הגדולה שבה. מי שלא ראה את שמחת בית השואבה, מה הוא לא ראה מימיו? שאל סבא את הילדים 'לא ראה שמחה מימיו' השיב לו יענקל'ה ה'מצטיין' של הכיתה שנבחן על פה את משניות מסכת סוכה.

רגע לפני שסבא נפרד מהם, הוא שאל 'דרך איזה שער מפורסם נצא מהעזרת נשים לעזרת ישראל?'

אחד הילדים השיב, יש בבית המקדש עשרה שערים, אבל רובם נמצאים בחומה שסביב ולא בתוכו, אני אתן לכם רמז השיב סבא: זה על שם מישהו שמסר את נפשו על השערים האלו. אה, מסכת יומא, קפץ אריה לייב, שער ניקנור. 'יפה מאד' אמר סבא, ומה יעשו עם הקרבן תודה? שאל עוד סבא, 'יקריבו אותו על המזבח', השיבו הילדים. איזה מזבח? 'המזבח החיצון' - ענה מוישי. מזבח העולה - הוסיף יהודל'ה. 'מזבח אדמה' - המשיך שמואל. 'מזבח הנחושת' החרה אחריהם נחמן הקטן, 'מזבח אבנים' הוסיף יוסי. 'כולכם צודקים' חייך סבא ופסע חזרה עם בניו ונכדיו הגדולים לסוף העזרת נשים שם עלו בחמש עשרה מדרגות והגיעו לשער ניקנור המפורסם שהיה הפתח לעזרה' שהיתה מוקפת חומה מכל צדדיה. רוחבה היה כשבעים מטר כרוחב העזרת נשים שהיא היתה ההמשך שלה, ואורכה עד סופה כולל 5-6 מטרים שלאחר קודש הקודשים היה מעל תשעים מטרים. ובתוך השטח המוקף חומה ניצב במלוא תפארתו בנין בית המקדש.

קדושתה של העזרה גבוהה יותר כמובן, שאסור לטמא מת ולמחוסר כפורים להיכנס אליה, והיא עצמה מתחלקת למעין רצועות רוחביות וככל שהרצועה פנימית יותר, קדושתה גבוהה יותר.

רצועה ראשונה נקראת 'עזרת ישראל' שבה מותר לישראל להיות, ולא יותר. וגודלה כחמשה וחצי מטרים ורוחבה כשבעים ושלוש מטרים, שהם כארבע מאות מטר מרובעים [כעין גודל רחבת הכותל המערבי התחתונה] 'אנו נמצאים כעת' אמר סבא בהתרגשות 'במקום שהיו בו ניסים גלויים לעיני כל' על המקום זה אמרו חז"ל 'עומדים צפופים ומשתחיים רווחים' ביום הכפורים, ובפסח נכנסו פה כארבע מאות אלף איש [על פי מספר הכליות של הקרבנות פסח שספר אגריפס המלך ונמצא מספרם מליון ומאתים והתחלקו לשלוש קבוצות].

המקדש היו עשרה שערים שהיו משמשים לשימושים שונים ולכבוד ולתפארת, כותלי המקדש היו עבים מאד והיו בנויים בהם חדרים קטנים בתוך חלל הכתלים.

ה'אולם' שימש כאולם כניסה ורוחבו בבית המקדש השני היה כחמשה וחצי מטרים ואורכו כחמישים מטר. לכל הפתחים שהיו בבית המקדש היו דלתות כעשרה מטרים גובה וכחמש מטר רוחב, חוץ משל אולם, שבמקום זה הייתה תלויה בו פרוכת ומידות פתח האולם היו כפולות, עשרים מטר גובהו וכעשרה מטר רוחבו, ועל פתח רחב זה נאמרו דברי חז"ל המובאים בספרי המוסר והחסידות "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם" [במדרש הנוסח שונה].

בצידו הצפוני של האולם היה 'בית המוקד' שם היו ישנים הכהנים של המשמרת ששימשה בבית המקדש, וצמודה לשער הקרבן, ושם גם היה המקווה של הכהנים וכן לשכת הטלאים ומקום הכנת לחם הפנים.

לאחר מכן הגיעו אל 'ההיכל', כאשר בצד צפון לימין הנכנס מהאולם היה ה'שולחן' שהיה מונח עליו לחם הפנים ולשמאלו ה'מנורה הטהורה'. קצת לאמצע לפניהם היה המזבח הפנימי / מזבח הקטורת / מזבח הזהב, שהיה חצי מטר על חצי מטר בגובה מטר לערך, שעליו הקטירו את הקטורת פעמיים ביום וכן נתנו עליו דמים של חטאות פנימיות - של כהן גדול או של ציבור. שם גם נעשו העבודות הקשורות לכלים הללו - הקטרת הקטורת והדלקת המנורה בכל יום והחלפת לחם הפנים בכל שבת.

ואחריהם הייתה חומת אבנים בבית מקדש הראשון או שתי פרוכות בבית המקדש השני וקודש הקדשים שהיה בגודל של עשרה מטרים על עשרה מטרים בבית המקדש, אליו נכנס רק הכהן הגדול ורק ביום הכפורים.

שמעון הכהן עשה את המלאכות בקרבן בזריזות גדולה ביותר, עד שבקושי הצליחו לעקוב אחריו ממקום עמדם, 'נו, הלא כהנים זריזים הם', אין הפתעה בזה אמרו לסבא ששפתותיו רחשו תפילת הודאה לבורא עולם על כל הטוב שגמל איתו.

'אנחנו צריכים להזדרז' אמר סבא לילדיו, 'יש לנו רק עוד כמה שעות כדי לסיים את הסעודה עד עלות השחר ושחלילה לא ישאר' נותר'...

(ערך ע"פ ההקדמה למסכת זבחים של הוצאת ספרים ארטסקרול)

כאן הקבוצה הנכבדה נעצרה, והתבוננו בהתרגשות איך סבא מוסר את קרבן התודה לקרוב משפחתם הלא הוא שמעון הכהן שהיה נשוי לנכדה הגדולה של סבא והמשמרת שלו הייתה בימים אלו. 'סבא אתה לא רוצה לשחוט בעצמך' שאל שמעון? 'שחיטה כשירה בזר'. 'לא הורגלתי בכך' השיב סבא בחיוך, והוסיף 'אני ממנה אותך להיות השליח שלי'.

ממקום עומדם הם הביטו למרחק של כחמישים מטר בשיפוע כלפי מעלה וראו את ההיכל עם המנורה הטהורה ושולחן לחם הפנים ומזבח הזהב. הייתה גם אפשרות להיות כעשרים מטר פנימה יותר במרפסת שבנו בגובה בצד צפון של מזבח החיצון ונכנסו אליה משער הנשים, ולהביט בעבודת הקודש שנעשית במזבח ובשאר עבודות.

לאחר מדרגה אחת מהמקום שנעצרו הייתה רצועה שניה גם היא כחמשה וחצי מטרים שנקראת 'עזרת כהנים' שישראל רשאי להכניס אליה רק את ידיו לצורך כגון לסמוך את ידיו על הקרבן או לשוחטו ולתנופה.

לאחר מכן הייתה רצועה שלישית של כששה עשר מטר שבה עמד המזבח החיצון, שהיה ריבוע של ארבעה עשר מטרים על ארבעה עשר מטרים בגובה חמשה מטרים, שמתחתיו היו ריבועים גדולים יותר אחד מהשני, אחד מהם נקרא 'יסוד' שהקיף את רוב ריבועו של המזבח ושם שפכו את הדם שנשאר במזרק, ריבוע נוסף נקרא 'סובב' שעליו הלכו הכהנים בזמן עבודות מסוימות, ואליהם הגיעו משני כבשים קטנים שהיו יוצאים מהכבש הגדול, שהיה בצדו הדרומי באורך של כשש עשרה מטר, ונעשה על פי ציווי התורה 'ולא תעלה במעלות על מזבחי', ועליו הקריבו את רוב הקרבנות וכן הייתה עליו אש התמיד, לצידו של המזבח היו השולחנות והטבעות ובית המטבחים.

רצועה רביעית נקראת 'בין האולם מזבח' כאחד עשר מטרים שזה השטח שבין המזבח לבנין המקדש עצמו, שם עמד הכיור שבו היו הכהנים מקדשים עצמם, ובמקום זה נאסר להיכנס לכהנים בעלי מומין או פרועי ראש.

ומשם עלו שתיים עשרה מדרגות לבנין המקדש עצמו - לחלק שנקרא 'אולם'.

שלושה חלקים היו לבית המקדש : האולם, שהיה צמוד לעזרה, לאחוריו ההיכל - קודש, ולאחוריו קודש הקודשים. לבית

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

כאשר הגיעו בקדושה ל"ממקומך מלכנו תופיע" - אני לא יכול לתאר לכם, כיצד הסטייפלר אמר זאת. הוא תפס את שני העמודים שבצדו, ואמר זאת בהשתפכות הנפש, שהורגשה בכל בית המדרש. "ממקומך מלכנו תופיע" - תזרח כבר. אפשר היה למשש בידיים את הציפייה וההמתנה לגאולה.

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין על ציפית לישועה

הוא משיב: אי"ה עד ביאת המשיח אחזיר לך. כוונתו ברורה: אל תצפה לראות את הכסף בקרוב... זה נקרא 'שאינו מחכה לביאתו'. אומרים אנו כל בוקר ב'יגדל': "ישלח לקץ הימין משיחנו, לפדות מחכי קץ ישועתו". אל מי ישלח הקב"ה את המשיח לפדותו? אל אלו המחכים לישועה. כיצד מחכים?

אם הייתי אומר לכם שהרב אלישיב צריך להגיע לבית המדרש, מי שבאמת היה מאמין שהוא אמור להגיע, היה ניגש כל כמה דקות אל החלון, להסתכל האם הוא כבר הגיע. הוא לא היה רגוע כל הזמן, בציפייה לבואו. אבל מי שאינו מסתכל ולא מוטרד, זה בגלל שהוא חושב שאין סיכוי שהוא יגיע. כך גם מי שמצפה לביאת המשיח, אע"פ שיתמהמה הוא מחכה בכל יום שיבוא, אזי הוא מאמין בבואו.

אנחנו מתפללים על ביאת המשיח ועל בניין ירושלים. "תקע בשופר גדול לחרותנו"; "השיבה שופטינו כבראשונה"; "את צמח דוד עבדך"; "ותחזינה עינינו בשובך לציון", תפילות על גבי תפילות. כך גם בברכת המזון אנו מבקשים "רחם נא... על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך", ומדוע התפילות שלנו אינן מתקבלות?

כתוב ב"כוזרי" ואני אצטט את לשונו: "התפילות שלנו כצפצוף הזרזיר". נשאל את האדם: מדוע אתה אומר 'ותחזינה'? והוא ישיב: כך אמרו לי להגיד... נתאר לעצמנו, אחד מגיע אל המלך ומבקש בקשה, שואל אותו המלך: אתה באמת זקוק לדבר שאתה מבקש אותו, והלה משיב: באמת אינני זקוק, אבל כך אמרו לי לבקש... איזו בוש וחרפה לבקש דבר שלא זקוקים לו.

אומר ה"כוזרי": אם התפילות שלנו היו מעומק הלב, ובאמת היינו מבקשים 'ריבונו של עולם, את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח', וכך שאר הבקשות - אזי התפילות היו נענות, אבל התפילות שלנו 'כצפצוף הזרזיר'. כמה גדולה הבושה.

בזוהר הקדוש כתוב, שהשמחה שעתידי הקב"ה לשמוח עם בריותיו בעת הגאולה, לא היתה שמחה שכזו מבריאת העולם ועד סופו. ומי יזכה לשמחה הזאת? "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". ומי שאינו מתאבל, אינו זוכה.

אנחנו נוהגים בשלושת השבועות במנהגי אבלות, לא מסתפרים, לא עורכים משתאות, אבל האבילות האמיתית צריכה להיות בלב. וכדי שתהיה זו אבלות כראוי, צריך האדם להתבוננת.

פי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם פארץ (ד, כה)
האמנם מצפים אנו לישועה!?

רש"י הקדוש מפרש: "ונושנתם - רמז להם שיגלו ממנה לסוף שמונה מאות וחמשים ושתיים שנה, כמנין ונושנתם. והוא הקדים והגלם לסוף שמונה מאות וחמשים, והקדים שתי שנים לנושנתם, כדי שלא יתקיים בהם (פסוק כו) 'כי אבד תאבדון'". בפסוק זה רומזת התורה לגלות שיגלו עם ישראל, כאשר

הגלות האחרונה התארכה ביותר, ועדיין לא נושענו. כאשר יגיע האדם לבית דין של מעלה, אחת השאלות שישאלו אותו תהיה: "ציפית לישועה?" מאז החורבן והגלות, צריכים כל העת לצפות לגאולה השלמה.

אבל רבותי, געוואלד, הבה ונתבונן: האם אנחנו באמת מצפים לישועה? אמנם כולנו אומרים "כי לישועתך קוונו כל היום ומצפים לישועה", אבל האם אכן המשיח חסר לנו באמת?

מישהו הגיע למשיח, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, וסיפר לו כי הוא צריך לנסוע לחו"ל לאיזה ענין. אמר לו המשיח: "אינני מבין אותך, אתה תהיה במטוס ופתאום תהיה תקיעת שופר ותצטרך לחזור, ולא תספיק להגיע מחו"ל בזמן..."

ומי שהכיר את המשיח זצ"ל יודע שמעולם לא דיבר בבדיחות הדעת, אלא ברצינות הגמורה ביותר. יהודים של פעם המתנינו בכל רגע ורגע לביאת המשיח. המציאות שלהם היתה "כי לישועתך קוונו כל היום". הרב מבריסק היה מדייק שלא נאמר 'כל יום' אלא 'כל היום'.

כך, אם היו שואלים פעם מישהו, אפילו אברכים צעירים, 'היכן תהיה בליל הסדר?' - התשובה הטבעית היתה: 'בעזר ה' יגיע המשיח ונעלה לירושלים, אבל אם חלילה הוא לא יבוא - אהיה בליל הסדר אצל השווער'. זו אינה מדת חסידות או דרגה מיוחדת. את זה יתבעו מהאדם: "ציפית לישועה!"

הרמב"ם בסוף הלכות מלכים (פרק יא הלכה א) כותב: "וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו". דברים מפורשים כותב הרמב"ם. "וכל מי... שאינו מחכה לביאתו", האם יש למישהו איזה 'קולא' בחיוב זה? היום כאשר פוגשים מישהו בחו"ל ושואלים אותו: נו, ר' יענקעל, מתי תיסע לארץ ישראל? הוא משיב: כשהמשיח יבוא, וכוונתו - אולי בעוד מאה שנה, מי יודע? ואם מישהו חייב לי 300 דולר ואני שואל אותו: משה, מתי תחזיר לי?

בלי התבוננות, על מה הוא מתאבל?

אנחנו אומרים בסיום תפילת שמונה עשרה: "יהי רצון מלפניך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך". מה הקשר בין בניין בית המקדש לבין "ותן חלקנו בתורתך"? כתוב במגילת איכה (ב, ט): "מלכה ושריה בגויים אין תורה", מבואר בספרים, כי הדרגה של לימוד התורה שהיתה בעת שבית המקדש על מכונו, היתה דרגה אחרת. התורה הזו אבדה עם החורבן, ועל כך אנו מתפללים שיבנה בין המקדש במהרה בימינו, ואז נזכה לאותה דרגה שהיתה בלימוד התורה - "ותן חלקנו בתורתך".

כתוב בחז"ל כי בסוף תקופת בית שני, משרבו הרוצחים, ראו להפסיק לדון דיני נפשות, ולכן הוציאו את הסנהדרין מלשכת הגזית. אמנם בית המקדש קיים עדיין, אבל כאשר הסנהדרין אינם יושבים בלשכת הגזית, חסר להם בצלילות הדעת הדרושה כדי לדון דיני נפשות.

במסכת מדות (ד, ב) עוסקת המשנה בתיאור הכניסה להיכל ואומרת: "וְנִשְׁבְּטוּ שְׁפָטָיִן הָיוּ לוֹ לְשַׁעַר הַגְּדוֹל, אֶחָד בְּצַפּוֹן, וְאֶחָד בְּדָרוֹם. שֶׁבְּדָרוֹם לֹא נִכְנָס בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם, וְעַלְיוֹ הוּא מְפָרֵשׁ עַל יְדֵי יְחֻזְקָא, שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוֹר יִהְיֶה לֹא יִפְתָּח וְאִישׁ לֹא יָבֹא בּוֹ כִּי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ וְהָיָה סָגוֹר".

הנביא ממשיך ואומר על השער הסגור כי "ביום השבת יפתח וביום החודש יפתח". כתוב בספרים, כי כל ערב שבת היו עומדים ישראל ליד השער וממתנים לראות כיצד הוא נפתח, ואז היו יודעים שנכנסה השבת, כך גם ביום ראש חודש, כאשר נפתח השער ידעו כי הגיע ראש חודש. בראותם את השער נפתח, ידעו שבזאת עולם כביכול נכנס, והיו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם.

איזה גילוי שכינה, ראו כלל ישראל בעת שבית המקדש עמד על מכונו. השערים הגשמיים שהיו סגורים כל העת, היו נפתחים בשבתות ובראשי חדשים. וזה מלבד העשרה ניסים שהיו בבית המקדש.

נושא בעול עם חברו

מדברים ומדברים, אבל איך עושים זאת בפועל? איך מגיעים למצב של 'מחכה לביאתו'?

הדרך הראשונה - נושא בעול עם חברו. אפילו ישכנע האדם את עצמו שלא חסר לו דבר, יש לו מכל טוב, ומה הוא צריך כעת את המשיח. באמת אלו דברים בטלים ומבוטלים, שהרי אמר חז"ל (סוטה מט ע"א) "מיום שחרב בית המקדש, אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתו", אבל נניח שהוא כך חושב, שיש לו מכל טוב ולא חסר לו דבר, אבל שיתבונן סביבו, כמה צרות יש בעולם, כמה אנשים סובלים. אנשים נמצאים בבתי חולים בייסורים נוראים. א-שרעק אין דער וועלט. נורא ואיום. עובדים ניתוחים קשים. חולים מסוכנים.

אם אדם נושא בעול עם חברו, אזי הוא מרגיש שצריך לחכות לביאת המשיח. הגמרא אומרת שכל מי שאינו מתפלל על חברו,

נקרא 'חוטא'. איזה חטא הוא עשה? הוא חילל שבת? אכל מאכל אסור? אין לו לב! הוא לא מרגיש את השני, כי אם היה מרגיש, היה מתפלל עליו.

אספר לכם מעשה שבדידי הווה עובדא.

היום חושבים שניתוח זה לא דבר רציני, יש הרי רופאים טובים... עברתי פעם ניתוח קל ביד, לא משהו רציני, בהרדמה מקומית. עושים מחיצה כדי שהמנותח לא יראה מה עושים לו, ולפתע באמצע הניתוח הרגשתי כיצד לוחצים ומושכים לי את הוורידים... פתאום חשתי רע ביותר, חולשה נוראה. לא יכולתי לדבר ולומר להם, אבל הם ראו במכונת הא.ק.ג. שיש איזו בעיה בלב. הם דיברו ביניהם מה לעשות ונתנו לי משהו שיחזק את הלב.

בסופו של דבר הניתוח הצליח ב"ה, ועם סיומו העבירו אותי לחדר התאוששות.

והנה אני רואה שם ילד מבני ברק, שמכניסים אותו לשם, בדרכו לעבור ניתוח. שאלתי מישהו איזה ניתוח הוא אמור לעבור, והלה השיב לי שזה ניתוח קטן, לא משהו רציני. חשתי חולשה בכל גופי. הילד הקטן הזה צריך לעבור ניתוח. למרות שאמרו שזה לא ניתוח גדול, לא יכולתי להפסיק מלחשוב עליו. נזכרתי בכל מה שעבר עלי בזמן הניתוח 'הקטן', והתחלתי לומר תהלים לרפואתו של הילד ללא הפסקה. כשהעבירו אותי למחלקה, בדרך ההשגחה ראיתי שמחזירים את הילד מחדר ניתוח, אמרו לי שב"ה הכל עבר בשלום, רק אז חזרתי לעצמי.

אנשים עוברים ניתוחים קשים בראש, בלב, וכאן - ניתוח קטן של ילד, היה לי כל כך קשה לסבול. ומדוע? כי הרגשתי זאת בעצמי קודם לכן.

זה מה שדורשת התורה - להרגיש את השני. להיות נושא בעול. "ואהבת לרעך כמוך". אל תחשוב רק על עצמך, אלא גם על הזולת.

לפני המלחמה בתשכ"ז, למדתי בישיבת סלבודקא. אנשים רעדו מפחד באותם ימים. והנה השי"ת ריחם על עמו, ותוך ימים ספורים היתה ישועה גדולה. אני לא זוכר מימי שמחה גדולה, כמו שהיתה בימים הללו. ורק המשגית, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, נראה רציני, ואמר: "געוואלד יהודים, איך אפשר לשמוח? כמה אלמנות ויתומים ובתים שבורים, נגרמו מהמלחמה הזאת?" הוא לא הבין כיצד אפשר לשמוח כאשר אחרים סובלים.

בירושלים היה רבי דוד בהר"ן זצ"ל. בנו נהרג במלחמת תש"ח ליד ירושלים. והנה באמצע השלושים, היתה בסמוך משפחה שהיה לה מכשיר פטיפון, והם שמעו מוזיקה. אמר רבי דוד: "המשפחה הזו יצאה מדעתה, איך יכול להיות שבאמצע ה'שלושים' על הבן שלי, הם ישמעו מוזיקה בפטיפון?!"

רבי דוד חי את השני, עד שהוא לא הבין כיצד השני אינו חי אותו...

כך הדבר באבל, וכך גם בשמחה. מגיעים לחתונה, צריך לחוש בשמחת החתן. אם נרגיש כך, יבוא המשיח, כי נצפה כל הזמן

לישועה, ולו רק כדי שאנשים לא יסבלו.

ואם ישאל השואל: מי אמר שכאשר יבוא המשיח, שוב לא יהיה סבל בעולם? הרי הרמב"ם כותב (הלכות מלכים, יב, א) "עולם כמנהגו נוהג"? האם כבר לא יהיו חולים?

הבה ונפתח את הרמב"ם ונראה מה הוא כותב (שם הלכה ה): "ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד".

הגיעו נא בנפשכם, אם אכן יהיו אז חולים, וכי "יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד"? וכי "הטובה תהיה מושפעת הרבה"?

אז כמה צריכים אנו לחכות למשיח, אם לא בשביל עצמנו, לפחות בשביל אחרים.

לחשוב על כבוד שמים

אך ישנה דרך נוספת: לחשוב על כבוד שמים. כמה צער יש לשכינה בזמן הגלות.

פעם נסעתי מהבית למשך חצי שנה, השארתי ילדים קטנים וגדולים. הגעגועים היו נוראים. חצי שנה לא הייתי בבית. חשבת לי עצמי: הרי השכינה כבר אלפיים שנה לא בבית. היא בגלות. כיצד יכול להיות לנו נעים בלב? אלפיים שנה הבית חרב, כמה טומאה יש בעולם, האם זה לא מעורר אותנו לרצות בבוא הגואל?

ואיננו צריכים להרחיק לכת כדי לראות זאת. מי שילך מרחק דקות ספורות מהאזור החרדי בשבת, יראה חייבי סקילה ועוד חייבי סקילה. ומי הם אלו? בניו של בורא עולם.

רחמנא ליצלן, שלא יעלה ולא יבוא על אף בית יהודי, אבל אם יש למישהו חלילה בן או בת היוצאים לתרבות רעה, השוד והשבר קורע לבבות. והרי כל אלו הם בניו של בורא עולם, איזה צער יש לשכינה?

ה"מגיד מישרים" מביא את אשר אמר לו המלאך, שלו היינו יודעים אחד מאלף אלפים בצער השכינתא בגלותא, לא היינו יכולים לאכול. צריך קצת להתבונן כדי לחוש זאת.

ראו מה הכותב הרמח"ל ב"מסילת ישרים" (פרק יט): "ודבר זה ביארוהו בתנא דבי אליהו ז"ל אמרו: כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה כו', כל ימיו,

ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שתצמח בקרוב ולכינוס גלויות, זוכה לרוח הקודש בדבריו".

ממשיך שם הרמח"ל ואומר: "והנה החסיד כזה מלבד העבודה שהוא עובד במעשה מצוותיו על הכוונה הזאת, הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו ית', ויתאוה לגאולה. ואם יאמר אדם: מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו', המפני תפלתי יכנסו הגליות ותצמח הישועה? תשובתו בצדו, כאותה ששנינו (סנהדרין לח): 'לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם', וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה".

א'מוריעדיגע זאך. אדם שמתפלל על הגאולה בגלל שהוא כואב את צער השכינה, אף אם מאיזה טעם בקשתו אינה נענית, מכל מקום עצם תפילתו עושה נחת רוח לבורא. עצם הבקשה שיתרבה כבוד שמים משמחת את הקב"ה. אנחנו מתפללים במקומות כה רבים על הגאולה, בל תהיה תפילתנו 'כצפצוף הזרזיר', אלא מתוך מחשבה והתבוננות.

אני זוכר כילד, הייתי הולך להתפלל בכולל "חזון איש" עם ההייליגער סטייפלר זצ"ל, מדי שבת בשבתו. מה שרואים ושומעים כילד, זה נכנס לעצמות.

כאשר הגיעו בקדושה ל"ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך" - אני לא יכול לתאר לכם, כיצד הסטייפלר אמר זאת. הוא תפס את שני העמודים שבצדו, ואמר זאת בהשתפכות הנפש, שהורגשה בכל בית המדרש. "ממקומך מלכנו תופיע" - תזרח כבר, "ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך", אפשר היה למשש בידיים את הציפייה וההמתנה לגאולה.

הסטייפלר כידוע לא שמע טוב והתפלל בקול רם. כאשר הציבור כבר החל שמונה-עשרה, הוא עוד אחז ב"צור ישראל קומה בעזרת ישראל", וכל בית המדרש רעד. הוא חש בצער השכינה, מיצר בצרתם של ישראל.

אם רק נתבונן מעט במה שאנו אומרים ומבקשים - כל צורת התפילה תיראה אחרת, ונזכה שהתפילות יתקבלו ובמהרה ניגאל. (רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - יחי ראובן)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

**כעבור יום הוא פוגש שוב בחברו וחוזר ושואל אותו:
"מדוע אתה מדבר עלי לשון הרע?" וחברו חוזר: "זהו רק
חלום שחלמת". כשארע הדבר בפעם השלישית וחברו
ניסה להסביר לו כי היה זה רק חלום, אמר לו הראשון:
"חלום אהין, חלום אהער, אבל למה אתה מדבר"...**

על השנאת חינם והחסרון באמונה

בדיוק כך אנחנו "מסתובבים" בעולם! אם נשאל כל אחד ואחד מאיתנו: "אתה מאמין בה?" - "בטח. בוודאי. מה בכלל השאלה?", "אתה מאמין שהכל משמים?" - "בטח. בוודאי. הכל מהאייבישטר. הכל מלמעלה!"

דיבורים יפים...

אבל אם אכן הכל מהאייבישטר, למה אתה יוצא בשצף קצף נגד שכן שלך? אם הנך מאמין באמונה שלמה שהכל מלמעלה, למה אתה עושה מחלוקת עם חבר שלך? למה כל היום הפה שלך מלא תלונות על כל מיני אנשים שעשו לך, שלקחו לך, שהזיקו לך? "חלום אהין, חלום אהער, אבל למה אתה מדבר"...

"אמונה אהין, אייבישטר אהער, אבל למה אתה פוגע בי?"
"מזונותיו של אדם קצובים משמים, אבל בוא לדין תורה כי לקחת את שלי"...

המעשה הידוע, של קמצא ובר קמצא שהביא לחורבן ירושלים, משמש עבורנו סמל לשנאת חינם ומלמד על החשיבות הגדולה בריבוי אהבה ואחוה. אלא, שעל אף שהדברים נשמעים טובים באופן תאורטי, ואף על פי שכולנו סולדים מהתנהגותם של כל המעורבים בסיפור זה, המציאות בשטח מוכיחה שקשה לנו לעצור את השנאה, וכך יוצא, שמבלי משים אנו נוהגים בדומה להם.

בעלון "אמונה" מוסבר פשר הענין - השנאה נראית לנו כל כך טבעית, נכונה וצודקת, עד שאנו כלל לא רואים בה שנאה, אדרבה, היא נראית לנו דבר טוב, שאפילו עוזר לנו בחיים. בעינינו אין אנו שונאים איש, רק מגיבים בהתאם כשאחרים הם לא בסדר... גם כשאנו מודים כי מדובר בשנאה, ודאי שאין היא נחשבת בעינינו כשנאת חינם, שהרי היא צודקת.

ולא רק אנו סבורים כך... כולם משוכנעים בזאת. וכל אחד משוכנע שהוא צודק לגמרי.

כשאנו מתבוננים בקמצא ובר קמצא במבט מן החוץ, קשה לנו להבין איך אנשים יכולים להתנהג בצורה כה גרועה, אבל אנו חושבים כך רק משום שאין הדברים נוגעים אלינו, ואילו כאשר אנו נוגעים בדבר אין אנו מבחינים כי גם אנו מתנהגים באופן נורא.

במבט ראשון על סיפורם של קמצא ובר קמצא, נראה שהעשיר הוא שעשה את המעשה הנבזה ביותר. איך יתכן שעומד יהודי ומתחנן שלא יביישו אותו, ומוכן לשלם בתמורה לכך את

בקניות ליל תשעה באב אנחנו אומרים: "על צווארנו נרדפנו אוי, כי שנאת חינם רדפנו, אוי מה היה לנו". היסוד הראשון שעלינו לדעת, אומר רבי אלימלך בידרמן, הוא: אנחנו סבורים שיושבים על הארץ בגלל השנאת חינם וזוה תם הענין. לא כן הוא! עלינו לדעת כי מתחת למקום מושבנו קבור משהו! מתחת לשנאת חינם מסתתר משהו! אם היינו נותנים אל לבנו את אותו הדבר הקבור - לא היינו מגיעים לידי שנאת חינם.

מתחת לכל "שנאת חינם" קבור "חסרון באמונה"!
אם היתה לנו אמונה לא היינו מגיעים לידי שנאה, קינאה, מחלוקת, לשון הרע!

הגאון מוילנא מבאר את הביטוי "שנאת חינם" שלכאורה קשה. מדוע נקראת השנאה "שנאת חינם", הלא השנאה אינה בחינם?! החבר 'מצץ לי את הדם' וזה נקרא "שנאת חינם"? וכי שונא אנוכי אותו בחינם, בלי סיבה?

אומר הגאון: הקדוש ברוך הוא אומר שהשנאה היא בחינם! הקב"ה אומר לי: "וכי סבור אתה שהוא 'מצץ לך את הדם'? זה לא הוא! זה אני! הוא - היה רק שליח! אם הוא לא היה עושה לך את מה שעשה - הייתי שולח שליח אחר שיעשה בדיוק את אותו הדבר! כי הכל זה ממני!"

אם אתה שונא אותו בגלל שאתה סובר שהוא זה שפגע בך - הדבר מצביע על חיסרון באמונה שיש בך!

הוא אשר אמרנו: מתחת לכל "שנאת חינם" קבור "חסרון באמונה"!

מספרים שהיה אדם אחד שחלם חלום, שחברו פלוני, מדבר עליו לשון הרע... הוא הסתובב עם הדמיונות האלו במשך תקופה ארוכה. לימים פגש באותו פלוני ושאל אותו.

"מדוע אתה מדבר עלי סרה?"
"חלילה לי מעשות דבר שכזה", השיב לו חברו בהשתוממות.

"מעולם לא דיברתי עליך לשון הרע. אין זאת אלא חלום שחלמת".
כעבור יום הוא פוגש שוב בחברו וחוזר ושואל אותו: "מדוע אתה מדבר עלי לשון הרע?"

וחברו חוזר ומשיב את אותה התשובה: "זהו רק חלום שחלמת".

כשארע הדבר בפעם השלישית וחברו ניסה להסביר לו כי היה זה רק חלום, עורבא פרח, אמר לו הראשון: "חלום אהין, חלום אהער, אבל למה אתה מדבר"...

הבעיה היא, שכאשר אנשים פוגעים בנו, הכעס משתלט עלינו עד שאנחנו מאבדים שליטה לחלוטין. במקום לראות את הדברים בפרופורציות הראויות להם, נעלם ההיגיון ואת מקומו תופס יצר גדול של נקמה. כשאנשים כועסים הם מסוגלים לעשות דברים איומים, ואפילו לפגוע בעצמם. הם יכולים לשבור חפצים יקרי ערך, לאבד את ממונם, להזיק לאלו שהם אוהבים אותם, לקלל את יקיריהם ולעשות דברים שמיד כאשר יתעשתו הם יתחרטו עליהם.

כשבר קמצא הרגיש פגוע הוא היה בטוח שעליו להעניש את כל מי שהיה נוכח שם, אבל גם אם הוא צודק לחלוטין בתחושות הפגיעה שלו, אין זה אומר שתגובתו צודקת. הלשנה למלכות היא בוודאי אינה הפתרון הנכון, בוודאי שאין רצון ה' לעשות דברים שיזיקו לכלל ישראל, ובכלל, תפקידנו אינו לשפוט ולהעניש אחרים, בפרט לא על ידי נזק חמור כל כך, שבאמת הביא בסופו של דבר לחורבן ירושלים!

בכל מקרה של פגיעה צריך כל יהודי לעבוד על עצמו כדי להגיב בסבלנות, לחפש דרכים לדון לכף זכות את הפוגעים, להבין שזהו נסיון מאת ה' ולעצור את הדחף הטבעי לעשות דברים שאחר כך עלולים להתחרט עליהם. לאחר זמן מה, כשהתמונה הרחבה מתגלה, מתבררות הרבה תגובות כצעדים פזיזים. וניתן לקבוע כי ברוב המוחלט של הפעמים, התגובה הראשונית היתה מוגזמת ובלתי ראויה.

כשהקב"ה יראה את רצוננו הכן והשתדלותנו, בוודאי יזכה אותנו לסייעתא דשמיא, כך שנצליח להגיע לאהבת ישראל אמתית, ומתוך כך יתוקן עוון שנאת חנם ואנו נזכה לגאולה השלמה ולבנין בית המקדש.

(מתוך הספר 'אדרבא')

כל ההוצאות של סעודה שלימה שנועדה לעשירים ועולה הרבה מאד - ובכל זאת להכלים אותו כך? אמנם, אין אנו יודעים את כל פרטי המעשה ואת הרקע שהביא לשנאה ביניהם, לכן אין לנו אפשרות לשפוט, ובכל זאת במבט ראשון קשה להזדהות עם העשיר הזה, שמגלם את שנאת החינם שעליה שמענו, זו, הנראית כל כך רחוקה מאתנו.

באורח פלא, דווקא בר קמצא, הנפגע, הוא זה שהביא את הנזק הגדול ביותר. דווקא איתו יכולנו להזדהות בקלות, עליו ריחמנו כל כך בתחילה, והנה הוא שגרם להרס ולחורבן עצום על כלל ישראל!

אין ספק, שאילו יכולים היינו לשאול אותו על מה שעשה, הוא היה טוען שכלל לא היתה כאן שנאת חנם. בעיניו כל מה שעשה היה צודק לחלוטין, גררו אותו למצב כזה ולא היתה לו שום ברירה אחרת. הוא רק ניסה להגן על עצמו...

ללמדנו, כי דווקא כאשר אנחנו בטוחים בצדקתנו, פועלים לשם הצדק ושונאים מתוך סיבה טובה - שם טמון הנסיון הגדול ביותר והמסוכן מכולם!

מדי פעם כולנו נמצאים בנסיון של בר קמצא. נדמה לנו שכל העולם נגדנו ושום דבר אינו מצליח, אנחנו רוצים להעניש את כולם ולנקום בכל מי שהזיק לנו, עד שכולם יראו עד כמה אנחנו צודקים, ועד כמה אנחנו אנשים טובים שרק מבקשים את הטוב ואת הצדק, ואין אנו יודעים שכאן חבוי החורבן האמיתי.

אף אחד אינו קם בבוקר ומחליט להתחיל לשנוא מישהו, שעד עכשיו היה נחמד כלפיו, אף אחד אינו מנסה להרע לאנשים שרצו בטובתו וניסו לעזור לו. לכל שנאה יש סיבה, הגם שלעיתים מדובר בסיבה שולית שמתגלגלת ומתעצמת, יוצאת משליטה והופכת לעניין אדיר. אם נתבונן בדברים לעמקם, נגלה שכמעט כל שנאה שקיימת נובעת משנאת חנם, שנאה שאין לה הצדקה על פי התורה.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

את כאבו העמוק מביע רבי גרשון מקיטוב זצ"ל במכתב ששלח לגיסו ה"בעל שם טוב" זצ"ל - "ואני בבואי לעיר הקודש ירושלים וראיתי שִׁמְבוּנָה בכל טוב ועמים יושבים בה בשלותה. נפילתי על אפי ובכיתי ואמרת: את ירושלים נמשלת כאלמנה, היאך לבשת בימי אלמנותיך בגדים נאים? הלואי שראיתי בחורבנך!"

הנחמה בבנין ירושלים בעת הגלות

ולמד לחבר קוביות של לגו. הכל הלך חלק על פי הפרוטוקול של 'טיפת חלב'...

כאשר היה הילד כבר בן שנה - פתאום יום אחד הוא מתחיל להקיא. כל מה שהוא מכניס לפה - מקיא! הלכו ההורים לרופא, וזה בדק את הילד ואמר: "זה שום דבר. כנראה שזה ויראלי". אבל כשהילד המשיך בהקאות, החליטו ההורים לקחת אותו לרופא מומחה. עשו את כל הבדיקות, והתברר שזה לא ויראלי בכלל, אלא משהו הרבה יותר רציני: "לילד יש חסימת מעיים!"

"מה עושים דוקטור?" שאלה האם.

אמר לה המומחה: "מהיום אסור לך לתת לו חלב במשך חודש ימים! - מים בבקבוק בלבד! למרות שהוא יבכה, אסור לך לתת לו. אחרת - הוא יהיה ז'לו!"

האמא ניצבה בפני בעיה קשה: היא חייבת להמשיך להניק, אחרת לא יהיה לה חלב יותר!

מה עושים?

האמא הזאת של 'שרוליק' הקטן, התגוררה בשכונה שגרו בה רק ערבים. באותו הזמן, ילדה אחת השכנות הערביות תאומים - מוחמד ופארוק. הלכה אמא של שרוליק, ודפקה על דלת ביתה של פאטמה: "אולי את רוצה שאניק לך את התאומים?"

"למה לא?! קחי את מוחמד - תניקי אותו בחודש הקרוב!"

כשאותה אמא של שרוליק מניקה את מוחמד, האם היא מתכוונת שהוא יגדל לתורה לחופה ולמעשים טובים! בודאי שלא! לא אכפת לה ממוחמד - מצידה שימות! אלא מה? היא רוצה שבעוד חודש, כשרוליק שלה יוכל לחזור ולאכול חלב - שיהיה לו חלב!

אם בעוד חודש שרוליק שלה, חלילה, ימות - האם היא עדיין תניק את מוחמד? בודאי שלא!

- "אבל יש לך חלב?!"

- "יש לי, אבל לא בשביל מוחמד!"

כך הדבר גם ביחס אלינו. אם היה בדעת הקב"ה לעזוב אותנו לעולמים, הוא היה יכול לעשות שהארץ תהיה חרבה ושוממה. אמנם מאחר ובדעתו להשיבנו אליה, הוא אמר: 'עד שעם ישראל יחזרו אליה בחזרה, בינתיים 'ניתן למוחמד חלב!' - הוא נותן לערבים לבנות בינתיים את ירושלים! יש ב"ה מגדלים ובנינים - הכל מתרחב - ולמה?? כי אוטוטו שרוליק נהיה בריא! אוטוטו עם ישראל עושה תשובה וחוזר הביתה!

ועיר האלוקים מושפלת - ירושלים של מעלה

הפטרת שבת נחמו, מסתיימת בפסוק "כִּי נַחֵם ה' צִיּוֹן נַחֵם כָּל חֲרֻבְתֶּיהָ וַיִּשֶׁם מִדְּבָרָהּ כְּעֵדֶן וְעֲרֻבְתָּהּ כְּגֵן ה' שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה וּמִצָּא בָּהּ תֹדֶה וְקוֹל זִמְרָה" (ישעיה נא, ג).

לכאורה יש בלשון הפסוק תמיהה גדולה, שכן הוא נאמר גם בלשון עבר וגם בלשון עתיד - "כִּי נַחֵם ה' צִיּוֹן" - עבר, "נַחֵם כָּל חֲרֻבְתֶּיהָ" - עבר, "וַיִּשֶׁם מִדְּבָרָהּ כְּעֵדֶן" - עבר, "שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה וּמִצָּא בָּהּ" - עתיד!

האם הנביא מדבר כאן על העבר או על העתיד. מה הולך כאן? כאשר עלה רבי גרשון מקיטוב זצ"ל לירושלים לפני כמאתיים ושבעים שנה, הוא היה בטוח שיראה אותה בחורבנה, כשהיא שוממה ועזובה. להפתעתו, ראה אותה בנויה ומלאה בכל טוב, והגויים יושבים בה בשלחה, איש תחת גפנו ותחת תאנתו.

את כאבו העמוק הוא מביע במכתב ששלח לגיסו ה"בעל שם טוב" זצ"ל (הובא בספר "רב פנינים" שחיבר רבי מאיר תאומים זצ"ל, חלק מאירת עינים על הפטרת פרשת נח): "ואני בבואי לעיר הקודש ירושלים וראיתי שִׁמְבוּנָה בכל טוב ועמים יושבים בה בשלותה. נפילתי על אפי ובכיתי ואמרת: את ירושלים נמשלת כאלמנה, היאך לבשת בימי אלמנותיך בגדים נאים? הלואי שראיתי בחורבנך!"

הפרחת שממות ירושלים - סימן לגאולה העתידה

אך קושייתו הראשונה עדיין עומדת בתוקפה: מדוע לבשה ירושלים את בגדיה הנאים ונבנתה כעיר על תילה, דווקא בעת שבה היה עליה ללבוש בגדי אלמנות ולהישאר בחורבנה?

בספר "אפיריון" מובא דבר נפלא: כאשר עלה הרמב"ן לארץ ישראל וראה את רוב השפע השורר בה, הצטער מאד עד שהתעלף מרוב צער ועוגמת נפש. כאשר התיישבה עליו דעתו, אמר שהצטער מאד על שהארץ הקדושה נתונה בידי זרים, ואם לא די בכך, נוסף לו צער על השפע שהם נהנים ממנו, שהרי לאחר שהקב"ה גזר להגלות את עם ישראל מארצו, היה עליו להשאירה שוממה וחרבה.

אמנם אחר כך הוא התנחם בדבר זה עצמו, וביאר זאת במשל, אותו נאמר בשפה שלנו:

לאשה יהודיה נולד בסיעתא דשמיא בן זכר. היא גידלה וטיפחה אותו, וברוך ה' הילד גדל - למד לומר 'אבא' ו'במבה',

- ניתן לראות את הנחמה כבר כעת, עוד בטרם הגאולה. ומהי? "וישם מדברה כעדן" - אם הקב"ה לא הפך את ירושלים למדבר שממה, אלא הפריח את שממותיה, זהו סימן ש"ששון ושמחה ימצא בה" בעתיד, והוא ישוב לגאול אותנו במהרה בימינו!
(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נעימות יאמרו בין המיצרים)

ואכן ירושלים ב"ה פורחת וגדלה. דירת ארבעה חדרים "בעיר המושפלת" הזו, עולה שניים וחצי מיליון שקלים! זה סימן שעם ישראל הולך לחזור לירושלים בקרוב ממש. קודם ייבנה בית המקדש של מעלה, ואחריו בית המקדש של מטה!
לפי זה ניתן ליישב את הקושיה עימה פתחנו. "כי ניחם ה' ציון"

מהרה ייבנה המקדש: אילו ברכות נברך בקבלת פני משיח צדקנו?

הלכתא למשיחא - מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ונהיה לך ולישראל לעבדים".
ד. "ברוך אתה... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" - דורות רבים מחכים ומצפים ושואלים: אימתי קא אתי, ולא גרע ממני שלא ראה פני חברו 30 יום.

והוסיף מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל: ואין לכלול ברכה ב' וברכה ג' יחד, ולומר "ברוך שחלק מחכמתו ומכבודו ליראי, שזהו שינוי ממטבע שטבעו חכמים בברכות, ורק במקום שצירפו חכמים בעת תקנת הברכות להזכיר בחתימה שתי ברכות, כמו בברכת מעין שלש, למי שאכל מזונות ושתה יין, כולל בברכתו "על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן ופרי הגפן". אבל לא כשהברכות עניינים שונים.

הערה: בספר "שער העין" עמ' ש"צ, כתב שבדאי על עצם השמועה שתגיע לכל אחד מישראל "הנה משיח בא", עוד בטרם יחזו בו עין בעין, נברך "ברוך... הטוב והמטיב", שמברכים על טובה הבאה בשותפות לרבים (שו"ע רכ"ג, ב), ואין לך טובה גדולה מזו, שבא לציון גואל, ויתרומם ויתנשא כבוד הקב"ה בעולם. ומסתפק שם אם לאחר ברכת "הטוב והמטיב" יברכו שוב על ראייתו "שהחיינו".

ברכה חמישית

בספר "לב חיים" [פלאג'י] ח"ב סי' מ"ב: "ונראה שמברכים בביאת המשיח ברכת 'גואל ישראל' - אשר גאלנו מגלות המר הזו, וכסדר שתקנו בסוף ההגדה 'ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ופדות נפשנו', ומברכים 'גאל ישראל', כמו כן יהיה בגאולה העתידה לבוא במהרה בימנו אמן".

בשו"ת "מנחת שלמה" (סוף ח"א) למרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל הובאו דברי הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל שכתב כך:
ד' יתברך יזכנו מהרה לקבל פני משיח, ונברך אי"ה ארבע ברכות:

א. "ברוך אתה... חכם הרזים" - שבדאי יהיו שם 60 ריבוא ישראל, וכהנה וכהנה עד אין מספר, שיתקבצו אלפים ורבות לקבל פני משיח. ונפסק בשולחן ערוך רכ"ד, ה: "הרואה ששים ריבוא אדם ביחד, אם הם מישראל - חייב לברך ברוך... חכם הרזים". וביאור הברכה: בשש מאות אלף מישראל, כלולים כל הפרצופים וכל הדעות הקיימים בעולם, ולכן ניתנה תורה לס' ריבוא, והקב"ה יודע מה בלב כל אלו האוכלוסין, כנאמר "היוצר יחד לבם, המבין אל כל מעשיהם". ועל זה מברכים "חכם הרזים".
ב. "ברוך אתה... שחלק מחכמתו ליראי" - שהרי תשבי יתרץ קושיות ובעיות, וילמד תורה להמונים בירושלים, ותהיה חוכמתו גדולה עד מאוד, כנאמר בישעי' י"א: "ונחה עליו רוח ד', רוח חכמה ובינה".

ג. "ברוך אתה... שחלק מכבודו ליראי" - מדרש תהלים כ"א, א: רבי חנינא בשם רבי אחא אמר מהו "והייתה מנוחתו כבוד"? שהוא נותן לו, למלך המשיח מן הכבוד של מעלה. "הוי בעוזך ישמח מלך".

ובילקוט שמעוני ישעי' רמז תצ"ט: "באותה שעה מבהיק הקב"ה אורו של מלך המשיח ושל כל ישראל, והולכין כולן לאורם, שנאמר: "והלכו גויים לאורך ומלכים לנוגה זרחך", ובאים ומלחכים עפר רגליו של מלך המשיח, שנאמר ועפר רגליך ילחכו, ובאים כולם ונופלים על פניהם לפני משיח ולפני ישראל ואומרים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אימתי האומר פלפול הוא בגדר 'לא אמר כלום'?

גיטין דף עב

לא אמר כלום

שאתם משתבחים בכך שבנכם ר' וולול'ה יודע בעל פה את כל הש"ס עם רש"י...ענה לו מרן הגר"ח "אצלנו אם מישהו אומר פלפול, מבלי שהוא בקי קודם בכל הש"ס עם רש"י, לא אמר כלום"...
(עובדות והנהגות לבית בריסק ח"א)

פעם אמר מרן הגר"ח מברסק לבעל "המחזה אברהם" [הגאון רבי אברהם שטיינברג זצ"ל] כי בנו וולול'ה יודע בעל פה את כל הש"ס עם פירוש רש"י... התפעל מאוד בעל "המחזה אברהם", ושאל את מרן הגר"ח זצ"ל "מאימתי אתם מחשיבים לימוד בבקיות, עד

הרב מאיר שפרוך שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2

הגה"ח ר' אפרים סגל שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 2

הגאון ר' אריה זילברשטיין שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב יוסף מגנוז שליט"א
הדף היומי בהלכה • צרפתית
שלוחה 2

הגה"ח ר' מרדכי שלמה פריינד שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

איזו קדושה חלה על מקום המושכר לבית כנסת?

שלא להמשיך ולהשכירו לבית הכנסת בתום ימי השכירות; ויש חולקים, ויש להחמיר כדעתם. ולכל הדעות אין לנהוג בזיון במקום המושכר, ואף לאחר סיום השכירות.
[שו"ע קנד, ב, משנ"ב ד, וביה"ל ד"ה השוכרים; בו"מ דרשו, 3-4]

חובה להקים בית כנסת בכל ישוב שדרים בו עשרה מישראל. ואם אין אפשרות לבנות בית כנסת, חובה לשכור מקום לכך. והמקום המושכר לבית הכנסת - יש אומרים שלא חלה עליו קדושה, כיון שהוא מושכר למשך זמן קצוב, והרשות ביד בעליו

פרוזדור בית הכנסת - האם חלה עליו קדושה?

הכנסת. ופרוזדור בית הכנסת - אם הוא משמש בקביעות לתפילה הציבור - חלה עליו קדושה. ויתכן כי אף אם הוא משמש לתפילה רק לפרקים, מחמת חוסר מקום בבית הכנסת, חלה עליו קדושה.
[משנ"ב קנד, ג; בו"מ דרשו, 1]

עזרת נשים - נחלקו הפוסקים אם היא קדושה כבית הכנסת; ויש שהסתפק בדבר. ואם היא בנויה בחלל בית הכנסת ואין מחיצותיה מגיעות עד התקרה - יתכן שלכל הדעות נחשבת כבית

האם יש קדושת בית הכנסת ב'אהל' שעל קברי צדיקים?

צדיק - הגם ששופכים בו שיח ותחנונים בקביעות, לא חלה עליו קדושת בית הכנסת, כיון שהוא מיועד בעיקרו לכבוד הצדיק, ולא לתפילה בציבור.
[שו"ע קנד, א, ומשנ"ב א-ב; בו"מ דרשו, 2]

מקום שמתפללים בו הציבור לעתים רחוקות בהתאסף ציבור גדול, כגון חצר בית הכנסת, או אולם ענק - לא חלה עליו כל קדושה, אם משום שהמקום אינו מיועד לתפילה כלל, ואם משום שהוא מיועד גם לצרכים אחרים. וכן 'אהל' הבנוי מעל לקברו של

* אין להסב חפץ של חולין לחפץ של קדושה. ואם מדובר בחפץ שיוצר לצורכי חולין אך טרם השתמשו בו - נחלקו הפוסקים אם מותר לעשות ממנו תשמיש קדושה.
* בהמה שניתנה כשכר למעשה עבירה, או ששימשה כתמורה לכלב בעיסקת חליפין, אסורה בהקרבה. ובדומה לכך, אסרו חכמים לקבל כתרומה לבית הכנסת חפץ ששימש לדברים אלו.
* אדם הנושא משרה ציבורית כלשהי, וחלה, או נאלץ לעבור דירה לתקופת מה, וכיוצא בזה, ומינו אחר תחתיו - לכשיבריא, או ישוב להתגורר במקום, הריהו שב למשרתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע מכסים הכהנים את פניהם וידיהם בטלית?

הפסוקים ועד סופה, כזכר לזמן המקדש - שהיה אסור להביט בהם בשעה זו, כיון שהשכינה שרתה על ידיהם. וכן נוהגים בכל מקום שהכהנים מכסים פניהם וידיהם בטלית; ויש שנהגו שאף הציבור מכסים פניהם בטליתם, וטוב לנהוג כן.

[שו"ע קכח, כג, ומשנ"ב פט-צ; בו"מ דרשו, 93 ו-96]

הכהנים וכל הציבור צריכים להיזהר מהיסח הדעת בשעת ברכת כהנים; ואף לא יביטו הכהנים בידיהם, ולא יביטו הקהל בפני הכהנים ולא בידיהם, וכל שכן שלא יביטו בדבר אחר. ונוהגים להימנע אף מראייה קלה של הכהנים מתחילת אמירת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il